

ಮೈಸೂರು ವಿಧಾನಸಭೆ

MYSORE LEGISLATIVE ASSEMBLY

Monday, the 19th June 1972/Jaishtha 29, 1894 (Saka)

The House met in the Assembly Chamber, Vidhana Soudha, at Two of the Clock.

MADAM SPEAKER (SMT. K. S. NAGARATHNAMMA) in the Chair.

OBITUARY REFERENCE

re: the Demise of Sri S. Gopala Gowda, Ex-M.L.A.

MADAM SPEAKER.—I regret to make a reference to the sad demise of Sri S. Gopala Gowda on 9th June 1972. As many Hon'ble Members know Sri Gopala Gowda was a very prominent member of the First, Third and Fourth Legislative Assembly. He was an ardent socialist and a very sincere and straight-forward person. His contribution to the debates of the House was very real. It is unfortunate that the hand of destiny should have snatched away such an endearing person comparatively at an young age. I am sure, the House will join me in expressing our sincere sorrow on the demise of Sri Gopala Gowda.

† ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸ್ (ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು).—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷಿಣಿಯವರೇ, ಈ ಸದನದ ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದ ಮತ್ತು ನಮಗೈಲಿಗೂ ಬಹಳ ಪ್ರಿಯ ಸ್ನೇಹಿತರಾಗಿದ್ದಂತಹ ಶ್ರೀಯುತ ಗೋಪಾಲಗೌಡರ ನಿಧನದ ಬಗ್ಗೆ ತಾವು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಅವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಬಗ್ಗೆ ತಾವು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದಂಥಹ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ನಾನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅನುಮೋದಿಸುತ್ತೇನೆ. ಶ್ರೀಯುತ ಗೋಪಾಲ ಗೌಡರು ನನಗೆ ಬಹಳ ಹಳೆಯ ಸ್ನೇಹಿತರು. ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಅವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಮಾಡತಕ್ಕಂಥಾ ಒಂದು ಅವಕಾಶ ನನಗೆ ದೊರಕಿತ್ತು. ನಮ್ಮ ಇಡೀ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಯುತ ಗೋಪಾಲಗೌಡರಂತಹ ಒಬ್ಬ ನಿಷ್ಠಾವಂತ ರಾಜಕಾರಣಿ ಮತ್ತು ಒಬ್ಬ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕಾರ್ಯಕರ್ತ ದೊರಕರಾರ ಎಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಎಷ್ಟೋ ಜನ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳು ಇದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ನಾನು ಕಂಡ ಹಾಗೆ ಶ್ರೀಯುತ ಗೋಪಾಲ ಗೌಡರಂತಹ ರಾಜಕಾರಣಿ ಸಿಕ್ಕುವುದು ಕಷ್ಟ. ಶ್ರೀಯುತ ಗೋಪಾಲಗೌಡರ ಸದವಳಿಕೆ ಮತ್ತು ಅವರ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಅವರು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಇವೆಲ್ಲವೂ ಏನು ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದುವು ಎಂದರೆ, ಅವರಿಗೆ ಜನತೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಬಡ ಜನತೆಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿನ ಒಂದು ಅನುಕಂಪ ಇತ್ತು ಎಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಬಡಜನರಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ

† Indicates that the remarks or speeches have not been revised by the member concerned.

(ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ್ ಅರಸ್)

ಇದ್ದಷ್ಟು ಅನುಕಂಪ ಮತ್ತು ಯಾರಿಗೂ ಇದ್ದದ್ದನ್ನು ನಾನು ನೋಡಲಿಲ್ಲ. ಸಮಾಜವಾದವನ್ನು ಅಚರಣೆಗೆ ತರತಕ್ಕಂಥಾ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆ ತತ್ವದಲ್ಲಿ ಮನಃಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ನಂಬಿಕೆಯುಳ್ಳಂಥಾ ಜನರು ಎಷ್ಟು ಜನ ಇದ್ದಾರೆ ಎಂದು ನೋಡಿದಾಗ, ಅಂಥವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ ಎಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಶ್ರೀಯುತ ಗೋಪಾಲಗೌಡರು ಸಮಾಜವಾದ ತತ್ವಗಳಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣವಾದ ನಂಬಿಕೆ ಯುಳ್ಳಂತಹ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಗೋಪಾಲಗೌಡರು ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮರೆತದ್ದು, ಅವರ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಜೀವನ ಪರಿಚಯ ನನಗೆ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಇದೆ. ಇಡೀ ಅವರ ರಾಜಕೀಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ತನಗಾಗಿ ಆತ ಏನನ್ನೂ ಬಯಸಿದವ ರಲ್ಲ. ಇನ್ನೊಂದು ವಿಶೇಷವಾದ ವಿಚಾರವೇನೆಂದರೆ ಅವರಿಗೆ ರಾಜಕೀಯ ಎನ್ನತಕ್ಕಂಥಾದ್ದು ಒಂದು ಪೂರ್ಣವಾದ ತ್ಯಾಗಜೀವನ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅವರು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅದನ್ನು ನಂಬಿದ್ದಂಥಹ ವ್ಯಕ್ತಿ. ನಮಗಿಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿರುವ ಹಾಗೆ ಅವರು ಬಹಳ ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ ಯಾಗಿಯೇ ಇದ್ದುಕೊಂಡು ಎಷ್ಟೋ ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಸಂಸಾರಿಗಳಾದರು. ಒಂದು ದಿವಸ ಅವರು ನಾನು ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಅವರು ಏತಕ್ಕೆ ಸಂಸಾರಿಗಳಾದರು ಎನ್ನುವ ವಿಚಾರವನ್ನು ಅವರ ಅಂತಃಕರಣದಿಂದ ನನಗೆ ಹೇಳಿದರು. ಯಾರೇ ಆಗಲೇ ಸಂಸಾರಿಗಳಾದಮೇಲೆ ಅವರು ತಮ್ಮ ಕುಟುಂಬ ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳ ಜೀವನಕ್ಕಾಗಿ ಏನಾದರೂ ಕೂಡಿದಬೇಕು, ಏನಾದರೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನತಕ್ಕಂಥಾ ಭಾವನೆ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ಒಂದು ಭಾವನೆ ರಾಜಕಾರಣಿ ಆದರೂ ಇರುತ್ತದೆ ಅಥವಾ ಮತ್ತೆಯಾರಿಗಾದರೂ ಇರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ನಾನು ಅವರಲ್ಲಿ ಕಂಡಂಥಾದ್ದು ಬಹಳ ಮನಮೆಚ್ಚುವಂತಹ ಮತ್ತು ಬಹಳ ವಿರಳವಾದ ಒಂದು ಗುಣ. ಅವರು ಸಂಸಾರಿಗಳಾದಮೇಲೂ ನಕ ಅವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಸಂಸಾರಕ್ಕಾಗಿ ಏನಾದರೂ ಕೂಡಿದಬೇಕು ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಅವರ ಮಾತಿನ್ನಾಗಲೇ, ಅವರ ಕೃತಿಯನ್ನಾಗಲೇ ನಮಗೆ ಎಲ್ಲೂ ಕಂಡುಬರಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ಕೊನೆಯ ಉಸಿರು ಇರುವವರೆಗೂ ಅಷ್ಟು ಪೂರ್ಣ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದಂತಹ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳು ತುಂಬಾ ವಿರಳ. ನಮ್ಮ ದುರಾದೃಷ್ಟದಿಂದ ನಾವು ಸಮಾಜವಾದವನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಲು ಹೊರಟಂತಹ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸಮಾಜವಾದ ಯುಗ ಈಗ ತಾನೇ ಪ್ರಾರಂಭ ವಾಗುತ್ತಿರುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅವರಂತಹ ಒಬ್ಬ ತ್ಯಾಗ, ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಮತ್ತು ತತ್ವನಿಷ್ಠೆಯ ರಾಜಕಾರಣಿ ನಮ್ಮ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲಾ ನಮಗೆ ಆಗಿಂದಾಗ್ಯೇ ಅವರ ಮಾತು, ಅವರ ನಡವಳಿಕೆಗಳು ಒಂದು ರೀತಿಯಾಗಿ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನವಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವರು ಈಗ ಇಲ್ಲವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದ ನಮಗೆ ಹಾಗೂ ಇಡೀ ದೇಶಕ್ಕೆ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ನಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಭಗವಂತನು ಅವರ ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ಚಿರಶಾಂತಿಕೊಡಲಿ, ಮತ್ತು ಅವರ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಅವರ ಮರಣದಿಂದ ಉಂಟಾದಂತಹ ದುಃಖವನ್ನು ಸಹಿಸತಕ್ಕಂತಹ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಡಲಿ ಎಂದು ಹಾರೈಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಡಿ. ದೇವೇ ಗೌಡ (ಹೊಳೆನರಸೀಪುರ).—ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷನವರೇ, ದಿವಂಗತ ಶ್ರೀ ಗೋಪಾಲ ಗೌಡರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತಾವು ಇಚ್ಛಿಸತಕ್ಕಂತಹ ಸಂತಾಪ ಸೂಚಕ ನಿರ್ಣಯ ಏನಿದೆ, ಅದನ್ನು ನಾನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅನುಮೋದಿಸುತ್ತಾ ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದೆರಡು ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಮಾನ್ಯ ಗೋಪಾಲ ಗೌಡರು ನುಡಿದಂತೆ ನಡೆದ ರಾಜಕಾರಣಿ ಗಳು. ಅವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ನನಗೆ 10 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಕೆಲಸ ಮಾಡತಕ್ಕಂತಹ ಅವಕಾಶ ಒದ ಗಿತ್ತು. ಅವರನ್ನು ಸಹಾಪದಿಂದ ನೋಡಿದಂತಹ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಹುಶಃ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಯವರು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ರಾಜಕೀಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅವರು ನಿಷ್ಪೇಕ್ಷವಾದ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸಿದವರು ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಉತ್ತೇಜನವಾಗಲಾರದು. ಇವತ್ತು ನಾವು ಭೂಸುಧಾರಣೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತ ನಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಭೂಸುಧಾರಣೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅವರು ಕಾಗೋಡು ಸತ್ಯಾಗ್ರಹದಿಂದ ತಮ್ಮ ರಾಜಕೀಯ ಚಳವಳಿಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿದರು. ಮುಂದೆ ಅವರು ಈ ಸಭೆಗೆ ಮೂರು ಸಾರಿ ಜುನಾಯಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಒಂದೊಂದು ಸಾರಿ ಅನಾರೋಗ್ಯದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾತ ನಾಡುತ್ತಾ, “ನಾವು ಬಡತನವನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲನ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಒಂದು ಹಂಬಲವನ್ನು ಇಟ್ಟು ಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ, ಅದನ್ನು ನಾನು ನನ್ನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತೇನೋ, ಇಲ್ಲವೋ” ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿ ದ್ದರು. ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಅವರು ಹುಟ್ಟಿದಾಗ ಯಾವ ಬಡತನವನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದರೋ, ಅದನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಅವರು ತಮ್ಮ ಜೀವನದ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೂ ಕಾಣಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಇಂದು ರಾಜಕೀಯ ಜೀವನಕ್ಕೂ ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರಕ್ಕೂ ಬಹಳ ಹತ್ತಿರದ ಸಂಬಂಧವಿದೆ. ಒಬ್ಬ ರಾಜಕಾರಣಿ ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರದ ಆರೋಪಣೆಯಿಂದ ವಿಮುಕ್ತನಾಗಲು ಬಹಳ ಕಷ್ಟ ಇದೆ. ಆದರೆ ಮಾನ್ಯ

ಗೋಪಾಲ ಗೌಡರ ಜೀವನವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಬಹುಶಃ ಅವರು ಅದನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿ, ನಿಂತು ಈ ಒಂದು ರಾಜಕೀಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ನಡೆದಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ನಾನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಇವೊತ್ತಿನ ದಿವಸ ಅವರ ಕುಟುಂಬದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡುವುದಾದರೆ ಎಂಥವರಿಗೂ ಹೃದಯ ಕರಗುತ್ತದೆ. ಅವರು ಸಂಸಾರ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದ್ದು ಕೂಡ ಕೊನೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ. ಅವರಿಗೆ ಎರಡು ಮಕ್ಕಳು ಇವೆ. ಈಗ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯವರ ಆಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚನೆ ಮಾಡಿ ಅವರ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಒಂದು ನಿಧಿಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾನು ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಓದಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಬಹುಶಃ ಸರ್ಕಾರ ದವರು ತಾವೇ ಸ್ವತಃ ಒಂದು ಪ್ರಥಮ ಸಹಾಯವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಅವರ ಕುಟುಂಬದವರಿಗೋಸ್ಕರ ಮತ್ತು ಅವರ ಚಿಕ್ಕ ಮಕ್ಕಳು ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡುವಂತಹ ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಬರುವವರೆಗೆ ಧನ ಸಹಾಯ ವನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಸೂಕ್ತವೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಈ ನಿಧಿಗೋಸ್ಕರ ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ಜನತೆಯು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಾರೆಂದು ನಾನು ಅಶಿಸುತೇನೆ.

ಕೊನೆಯದಾಗಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಮಾನ್ಯ ಡಿ. ಗೋಪಾಲಗೌಡರು ಡಾ. ರಾಮ ಮನೋ ಹರ್ ಲೋಹಿಯಾರವರ ಅಚ್ಚುಮೆಚ್ಚಿನ ಶಿಷ್ಯರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರು ಸಮಾಜದ ಏಳಿಗೆಗೋಸ್ಕರ ಸಮಾಜವಾದವನ್ನು ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ದುಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಬಹುಶಃ ಅವರ ಇಡೀ ಜೀವನದಲ್ಲೇ ಅದನ್ನು ಅವರು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿ ರಾಜಕೀಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸಿಗುವುದು ಬಹಳ ಕಷ್ಟ. ಅಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಅಗಲಿಕೆ ಮತ್ತು ಮರಣದಿಂದ ಇವತ್ತು ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ಈ ಸಭೆಗೆ ಅಪಾರವಾದ ನಷ್ಟವುಂಟಾಗಿದೆ. ಬಹುಶಃ ಈ ನಷ್ಟವನ್ನು ನಮಗೆ ತುಂಬುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ನನ್ನ ಮೈಯಿತ್ತ ಕಥಾವನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರ ಕುಟುಂಬದ ರಕ್ಷಣೆಗೋಸ್ಕರ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಇದೆ. ಅದಲ್ಲದೆ ಈ ರೀತಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ರಾಜಕಾರಣಿ ನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಒಂದು ಹುರುಪು ಸಿಗುತ್ತದೆಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಸಂತಾಪ ಸೂಚಕ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ನಾನು ಬೆಂಬಲಿಸಿ, ಅವರ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಈ ದುಃಖವನ್ನು ತಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಭಗವಂತನು ಕೊಡಲಿ ಮತ್ತು ಅವರ ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ಶಾಂತಿ ದೊರೆಯಲಿ ಎಂದು ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಕಾಗೋಡು ತಿಮ್ಮಪ್ಪ (ಸಾಗರ).—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರವರೇ, ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಯವರು ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರ ಅಗಲಿಕೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇವತ್ತು ನಾವು ನಮ್ಮ ಒಬ್ಬ ಗುರುವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ತಬ್ಬಲೆಗಳಾಗಿ ಮೂಕಿ ವೇದನೆಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ದಿವಂಗತ ಗೋಪಾಲಗೌಡರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನಮ್ಮ ಜೀವನದುದ್ದಕ್ಕೂ ನಡೆದಿದೆ. ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದಂತಹ ನಮ್ಮನ್ನು ಮತ್ತಿತರ ಅನೇಕ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎತ್ತಿ ಮನುಷ್ಯರಂತೆ ಮಾಡುವ ಒಂದು ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಅವರು ತಮ್ಮ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಸಂಪರ್ಕವಾದರೂ ನನಗೆ ಅದುದು ಕಾಗೋಡು ಹೋರಾಟದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ. ಅವರು ಹೋರಾಟದ ಮುಖಂಡತ್ವ ವಹಿಸಿಕೊಂಡು ನಮ್ಮ ಉರಿಗೆ ಬಂದಾಗ ನಾನು ಅವರಿಗೆ ಆಹಾರವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಅವರು ಹಳ್ಳಿ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಅವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಓಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಹಾಗೆ ಹೋರಾಟದ ಮುಖಾಂತರ ಅವರ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಅವರ ಅತ್ಯಂತ ಸಿಖಟ ಸಂಪರ್ಕವರ್ತಿಯಾಗಿ ಇಲ್ಲೆಯವರೆಗೆ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿದ್ದೇವೆ. ಅವರು ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಪುಹತೆ ಮತ್ತು ಹೋರಾಟಶೀಲತೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕೆಲಸ ಮಾಡ ಬೇಕೆಂದು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡಿದಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದರು. ಅವರ ಅಗಲಿಕೆಯಿಂದ ನಮ್ಮ ಗೇಣಿದಾರ ರೈತರ ಒಂದು ಶಕ್ತಿಯೇ ಅಡಗಿ ಹೋದ ಹಾಗೆ ಆಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಗೇಣಿದಾರರು “ಗೋಪಾಲ ಗೌಡರು ಹೋದ ಮೇಲೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಯಾರು ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ” ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಶಿವಮೊಗ್ಗದ ರೈತರು ಅವರ ಮೇಲೆ ಅಪಾರವಾದ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಅವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹಂತದಲ್ಲಿಯೂ ನಾವು ಸೇರಿ ಬಂದಂತಹವರು. ಕೊನೆಯ ಗಳಿಗೆಯವರೆಗೂ ಎಲ್ಲಾ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಅವರು ಸಮಾಲೋಚನೆ ಮಾಡಿ, ನಮ್ಮನ್ನು ವಿಶ್ವಾಸಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ರಾಜಕೀಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಂತಹವರು. ಅವರು ಅಸ್ತತ್ವಕ್ಕೆ ಸೇರುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಒಮ್ಮೆ ಸಾಗರಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದರು. ಅವರಿಗೆ ಅಗಬೇಕಾದ ಬಟ್ಟೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಬಟ್ಟೆ ಹೊಲಿಸಿ ಕೊಟ್ಟು ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ಪುನಃ ಅವರನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕರಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ನಿರ್ವಾರ್ಥಿಗಳು ಮತ್ತು ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಕುಗ್ಗದೆ ಜಗ್ಗದೆ ನಡೆಯತಕ್ಕ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದರು.

(ಶ್ರೀ ಕಾಗೋಡು ತಿಮ್ಮಪ್ಪ)

ಅವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ನಮಗಿಂತಲೂ ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡತಕ್ಕ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವಾಗಿದೆ. ಅವರ ಒಂದು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಾವು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡತಕ್ಕ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಅವರ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು, ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಕೆಲಸಮಾಡತಕ್ಕ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ನಮ್ಮಲ್ಲಿದೆ. ಇಂತಹ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ರಾಜ್ಯವು ಪಡೆದು, ಈ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಅವರಿಂದ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ದೊರೆತು ಎಂದು ಅಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ನಾವು ಅಗಲಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಇಂದು ಅವರ ಕುಟುಂಬ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಜೀವನದ ಬಗ್ಗೆ ನಾವು ಸ್ವಲ್ಪ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿ ನಕಾರ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅವರ ಕುಟುಂಬದವರು ಬಹಳ ಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಇವತ್ತು ಸಿಲುಕಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಅವರು ದಾಂಪತ್ಯ ಜೀವನ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿದಾದರೂ ಮಾನ್ಯ ಕಡಿದಾಳ್ ಮಂಜಪ್ಪನವರ ಒತ್ತಾಯಕ್ಕೆ ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ಆಗಿ ಹೋಗಿದ್ದು. ಅವರು ಅದನ್ನು ತಮ್ಮ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಅಲೋಚನೆ ಮಾಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ಏನೋ ಒಂದು ಇಕ್ಕಟ್ಟಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡು ದಾಂಪತ್ಯ ಜೀವನವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕೆಂಬ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬಂದರೂ ಕೂಡ ಅವರು ಸಂಸಾರಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಪಡೆಯಲಿಕ್ಕಾಗಲಿಲ್ಲ. ಇವರಿಗೆ ಇರುವ ಎರಡು ಮಕ್ಕಳು ಅತ್ಯಂತ ಕಠಿಣ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಅಂತೂ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ ಒಂದು ಸಮಿತಿ ನೇಮಕವಾಗಿದೆ. ಆ ಸಮಿತಿ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಅವರ ಕುಟುಂಬವನ್ನು ಬದುಕಿಸುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲ ಎಂದು ನಾನು ನಂಬುವುದು ತೋರಿಸಿದೆ. ನಾವೂ ಕೂಡ ಅವರ ಹಿಂದೆ ಇದ್ದುಕೊಂಡು ಸಮಿತಿಯ ಎಲ್ಲ ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳಿಗೂ ಪೂರ್ಣ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇವೆ.

ಕೊನೆಯದಾಗಿ ದಿವಂಗತ ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಗೋಪಾಲಗೌಡರ ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ಶಾಂತಿ ಕೋರಿ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

†ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್ ಚಾಮರಾಜಪೇಟೆ).—ನನ್ನಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಇವತ್ತಿನ ದಿವಸ ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಗೋಪಾಲಗೌಡರ ನಿಧನದಿಂದ ಅತೀವ ದುಃಖ ಮತ್ತು ವೇದನೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಗೋಪಾಲಗೌಡರು ಒಂದು ಶಕ್ತಿಯುತವಾದಂಥ ಹಾಗೂ ಗಂಭೀರವಾದಂಥ ಸರಳ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಂ ಹ ಮಹನೀಯರಿಂದ ಈ ಸಭೆ ಒಂದು ಶೋಭಾಯಮಾನವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರು ಇಲ್ಲದ ಈ ಸಭೆ ನಿಜಕ್ಕೂ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ದುಃಖಕರವಾಗಿದೆಯೆಂದು ಬಹಳ ವೇದನೆಯಿಂದ ನಾನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅವರು ತಮ್ಮ ಇಡೀ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಗೋಸ್ಕರವಾಗಿ ನಾಡ ನುಡಿದೋಸ್ಕರವಾಗಿ, ಮತ್ತು ಕರ್ಣಾಟಕ ಏಕೀಕರಣಕ್ಕೋಸ್ಕರವಾಗಿ ಅಹರ್ನಿಶಿ ಕೊನೆಯುಸಿರಿರುವವರೆಗೂ ಹೋರಾಟ ಮಾಡಿದಂಥ ಧೀಮಂತ ಹಾಗೂ ಧೀರ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದರು. ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಕೂಡ ಹೋರಾಟಗಾರರಿಗೆ ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಗೋಪಾಲಗೌಡರನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಒಂದು ಸ್ಫೂರ್ತಿ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಹೋರಾಟ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಮನಸ್ಸು ಚಳುವಳಿಗಾರರಿಗೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರು ಶಾಸನ ಸಭೆಗೆ ಬಾರದಿದ್ದರೂ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವಾರು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಬದುಕಿದ್ದು ಹೊರಗೇ ಇದ್ದುಕೊಂಡು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಪರವಾಗಿ ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ಹೋರಾಟಮಾಡುವ ಸಮಾಜವಾದಿಗಳಿಗೆ ನಿಜವಾಗಿ ಬೆನ್ನುಮೂಲೆಯಂತಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವತ್ತಿನ ದಿವಸ ನಾವು ನಮ್ಮ ದುರ್ದೈವ್ಯದಿಂದ ಅವರನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಅವರು ಬಹಳ ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ದಾಂಪತ್ಯ ಜೀವನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಆಗ ದಿವಂಗತ ಡಾ|| ಮನೋಹರ ಲೋಹಿಯ ಅವರ ಶಿಷ್ಯರಾಗಿದ್ದು ಕೊಂಡು, ಅವರು ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆದುಕೊಂಡೇ ಇವರು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರಂತೆಯೇ ಇವರೂ ಸಹ ಒಂದು ಧೀರ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಈ ಮಾತನ್ನು ಅವರ ಗುರುಗಳೇ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವರು ದಾಂಪತ್ಯ ಜೀವನವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಾಗ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಪರವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ದುಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಗಮನವನ್ನು ಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ತನ್ನ ಮದದಿ, ಮಕ್ಕಳ ಕಡೆಗೆ ಎಲ್ಲ ತಮ್ಮ ಗಮನ ಹೋಗುತ್ತದೋ ಎಂಬ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯಾಗಿದ್ದು ಕೊಂಡೇ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದೇ ಅವರ ತತ್ವವಾಗಿತ್ತು. ಆ ತತ್ವಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ, ತಮ್ಮ ಕೊನೆಯವರೆಗೂ ನಾಡ ನುಡಿದೋಸ್ಕರವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಹೋರಾಟಮಾಡಿ ದುಡಿದು ಅವರ ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ

ಈಡೇರಿನಲು ಅನೇಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಚಳುವಳಿಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿದಂಥ ಧೀಮಂತ ಶಕ್ತಿಯುತ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅಂದರೆ ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಗೋಪಾಲಗೌಡರು. ನಾನು ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಅತಿವ ದುಃಖಪಡಬೇಕಾದ ಅಂಶವೇನೆಂದರೆ, ರಾಜ್ಯದ ಹೆಸರು ಕರ್ಣಾಟಕ, ರಾಜ್ಯ ಭಾಷೆ ಕನ್ನಡವೆಂಬುದಾಗಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತೀರ್ಮಾನವಾಗತಕ್ಕ ಸರಿಸ್ಥಿತಿ ಈಗ ಬಂದಿರುವಾಗ, ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಸಂತೋಷಪಡತಕ್ಕ ಭಾಗ್ಯ ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಗೋಪಾಲಗೌಡರಿಗೆ ಸಿಗಲಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ ಎಂಬುದಾಗಿದೆ. ಹಿಂದೆ ಒಂದು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ಸಚಿವರಾಗಿರತಕ್ಕ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಎಸ್. ಎಂ. ಕೃಷ್ಣ ಅವರು ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದರು. ಅದನ್ನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಾನು ಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಗೋಪಾಲಗೌಡರ ಹೆಸರು ಚಿರಾಯವಾಗಿ ಕರ್ಣಾಟಕದಲ್ಲಿ ಉಳಿಯಬೇಕಾದರೆ ಅವರು ಏನು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನವನ್ನು ಈ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೋ, ಅವರ ಸಮಾಜವಾದೀ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಏನಿವೆಯೋ ಅವನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಚಾಚೂ ತಪ್ಪದೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರತಕ್ಕಂಥಾದ್ದು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದುದು. ಅವರು ಅವರ ಕೊನೆಯುಸಿರು ಇರುವವರೆಗೂ ಈ ರಾಜ್ಯದ ಹೆಸರು ಕರ್ಣಾಟಕವಾಗಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಲೇ ಇದ್ದರು. ಆದ್ದರಿಂದ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಕರ್ಣಾಟಕವೆಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟ ಮೇಲೆ ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಗೋಪಾಲಗೌಡರ ಹೆಸರು ಚಿರಾಯವಾಗಿರಬೇಕೆಂದರೆ, ನಾನು ಒಂದು ಸಲಕೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಅದನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಒಪ್ಪುವುದು ಬಿಡುವುದು ತಮಗೆ ಸೇರಿದ್ದು. ಸಮಾಜವಾದಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ನಿಜವಾಗಿ ಇವತ್ತಿನ ದಿವಸ ಒಂದು ದಿಟ್ಟ ನಿಲುವನ್ನು, ಧೀರ ನಿಲುವನ್ನು ಅವರು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದರಿಂದ, ಆ ಒಂದು ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರ ಅನೇಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅಂದಮೇಲೆ ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಗೋಪಾಲಗೌಡರ ಮಾತಿನ ಮೈಖರಿ, ಅವರು ಹೆಸರುತ್ತಿದ್ದಂಥ ವಾದ ವಿವಾದಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಅವರ ಒಂದು ಪೋಟೋ ಇಡಬೇಕಾದುದು ಸಹಜವಾಗಿದೆ. ಅವರು ಒಂದು ವೇಳೆ ರಾಷ್ಟ್ರನಾಯಕರ ಪಂಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದೇ ಇದ್ದರೂ ಈ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಮಾಜವಾದೀ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ನಾಡ ನುಡಿಗೆಗೊನ್ನರ ವಾಗಿ, ಕರ್ಣಾಟಕ ಏಕೀಕರಣಕ್ಕೋಸ್ಕರವಾಗಿ ದುಡಿದಂಥ ಧೀಮಂತ ವ್ಯಕ್ತಿ. ಅವರು ಯಾರ ಪರವಾಗಿಯೂ ಮಾತನಾಡುವವರಲ್ಲ, ಇದ್ದುದನ್ನು ಇದ್ದಂತೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದವರು. ತಪ್ಪು ಎಂಬುದಾಗಿ ಕಂಡದ್ದನ್ನು ಯಾರ ಹಂಗಿಗೂ, ಯಾರೊಬ್ಬರ ಹೆದರಿಕೆಗೂ ಜಗ್ಗಿದವರಲ್ಲ, ಕುಗ್ಗಿದವರಲ್ಲ. ಅಂತಹ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದು ದಿಟ್ಟನಿಲುವಿನಿಂದ ಹೋರಾಡಿದವರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಗೋಪಾಲಗೌಡರ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಪೋಟೋವನ್ನು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಇಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಸರ್ಕಾರದವರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅವರ ಅತ್ಯುಚ್ಛ ಭಗವಂತನು ಶಾಂತಿ ನೀಡಲೆಂದು ಹಾರೈಸಿ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

† ಶ್ರೀ ಬಿ. ವಿ. ಕಕ್ಕಿರಾಯ (ಬಂಟವಾಳ).—ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಕರ್ಣಾಟಕ ಏಕೀಕರಣ ಚಳುವಳಿ ನಡೆದಾಗ ಆ ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಗೋಪಾಲಗೌಡರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳು ನಾನೂ ಸಹ ಭಾಗವಹಿಸುವಂಥ ಒಂದು ಸುಯೋಗ ನನಗೆ ಬಂದಿತ್ತು. ಆ ಒಂದು ನೆನಪಿನ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದೆರಡು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳದೆ ನನಗೆ ನಿರ್ವಾಹವಿಲ್ಲವೆಂದು ಅನಿಸಿ ಇವತ್ತಿನ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಾನು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಗೋಪಾಲಗೌಡರು ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ನಮ್ಮ ಜನತೆಗೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ. ಇಡೀ ನಮ್ಮ ದೇಶವಲ್ಲ ಸಮಾಜವಾದಿಗಳಾಗಿ ದುಡಿಯುವ ಜನತೆಗೆ ಮತ್ತು ಚಳುವಳಿಗೆ ನೀಡಿದಂಥ ಕಾಣಿಕೆ ಅಪಾರವಾದುದು. ಅವರು ಕೇವಲ ಬುದ್ಧಿಜೀವಿ ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ಅವರಲ್ಲಿ ಕತ್ಯು ಶಕ್ತಿ ಬಹಳವಾಗಿತ್ತು. ಅವರು ತಮ್ಮ ಉಪದೇಶದಲ್ಲಿ ಅವರು ಹೇಳಿದ ಕಾರ್ಯಗಳ ನೆರವು ಸ್ವತಃ ಅವರೇ ಮಾಡಿ ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ, ನಮ್ಮ ಜನತೆಗೆ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಜೀವನ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರಾಗಿರುವವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಒಂದು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನವನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟವರು. ಅವರು ಇವತ್ತಿನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಿಧನರಾಗಿರುವುದು ಬಹಳ ಅಕಾಲಿಕವಾದುದು. ಬಹಳ ಬೇಗನೆ ಅವರನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡೇನೆ. ಅವರ ನಿಧನದಿಂದ ಆಗತಕ್ಕ ದುಃಖವನ್ನು ನಾವು ಯಾವ ಕಾಲಕ್ಕೂ ಮರೆಯಲಾರವು ಅವರನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡದ್ದು ತುಂಬಲಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದಂಥ ನಷ್ಟ. ಅವರ ಅತ್ಯುಚ್ಛ ಯಾವಾಗಲೂ ಶಾಂತಿ ದೊರಕಲಿ. ಅವರ ಸಂಸಾರಕ್ಕೆ ಏನೊಂದು ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರದವರೂ, ಎಲ್ಲ ಪಕ್ಷದವರೂ ಸಕಲ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ತೀರ್ಮಾನಮಾಡಿದ್ದಾರೋ ಅದಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲ ರೈತರೂ, ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಮಿಕರೂ, ಬಡ ಜನರೂ, ಪ್ರಾಜ್ಞರೂ ಎಲ್ಲರೂ ಗುಡಾರ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ನೇರವಾಗಿ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಆ ಮೂಲಕ ಅವರ ಹೆಸರು ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಉಳಿಯಲಿ ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಿ ಅವರ ಸ್ಮರಣೆಗೆ ಶ್ರದ್ಧಾಂಜಲಿಯನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಿ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

2-30 P.M.

† ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಂ. ನಾಗಣ್ಣ (ಕಬ್ಬನ್‌ಪೇಟೆ).—ದಿವಂಗತ ಗೋಪಾಲಗೌಡರ ಬಗ್ಗೆ ಈಗಾಗರೆ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಮತ್ತು ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರಾದ ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಡಿ. ದೇವೇ ಗೌಡರು ಮತ್ತು ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರುಗಳೂ ಏನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೋ ಅದನ್ನು ನಾನೂ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸಮರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತೇನೆ. ಸಮಾಜವಾದದಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ನಂಬಿಕೆ ಇದೆ ಎಂದು ಹೇಳತಕ್ಕ ಜನರು ಬಹಳವಾಗಿ ಇದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ ಅಷ್ಟು ಜನರು ಅದನ್ನು ತಮ್ಮ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಆ ಶ್ರೀ ಗೋಪಾಲಗೌಡರು ಆನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತಂದ ಹಾಗೆ ತಂದಿದ್ದರು ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಅದನ್ನು ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ತಂದಿದ್ದವರು ಬಹಳ ವಿರಳ ಎನ್ನಬೇಕು. ಆದರೆ ಶ್ರೀ ಗೋಪಾಲಗೌಡರು ನಾನು ಮದಿವಂತ ಸಮಾಜವಾದಿ ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದುದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಅವರು ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ನಾವೆಲ್ಲರೂ ನೋಡಿದ್ದೇವೆ. ದಿವಂಗತ ಗೋಪಾಲಗೌಡರಿಗೆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಅನೇಕ ಚಳುವಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ನ್ಯಾಯ ಎಂಬುದಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿತ್ತೋ ಅಂಥಾ ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಭಾಗವಹಿಸದೆ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಹಿಂದೆ 1967 ರಲ್ಲಿ ನಾವು ನಮ್ಮ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಚಳುವಳಿಯನ್ನು ನಡೆಸಿದವು. ಆ ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಗೋಪಾಲಗೌಡರು ಮುಖ್ಯ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸಿದ್ದರು. “ವಿಧಾನಸೌಧ ಚರೋ” ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಶ್ರೀ ಗೋಪಾಲಗೌಡರು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಎರಡು ದಿವಸ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರು. ಅವರು, ನಾನು ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ ಚುನಾವಣೆಯಾಗಿ ಬಂದ ಸದಸ್ಯನಲ್ಲ. ನಾನು ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿಯಿಂದ ಚುನಾಯಿತನಾಗಿ ಬಂದಂಥ ಸದಸ್ಯ ಎಂದು ಹೇಳದೆ ಅವರು ಆ ಕಾಗೋಡು ಸತ್ಯಾಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರೋ ಹಾಗೆ ನಮ್ಮ ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಈ ದಿವಸ ನಮ್ಮ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಎಲ್ಲಾ ನಾಗರಿಕರೂ ಅವರ ನಿಧನಕ್ಕಾಗಿ ಅಪಾರವಾಗಿ ನೊಂದು ತಮ್ಮ ದುಃಖವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಭಗವಂತನು ಅವರ ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ಚಿರಶಾಂತಿಯನ್ನೀಯಲಿ, ಅವರ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಈ ಸಂಕಟವನ್ನು ಭರಿಸಲು ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ನನ್ನ ಎರಡು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

MADAM SPEAKER.—I associate myself with the sentiments expressed by the Leader of the House, the Leader of the Opposition and other hon. Members. I request hon. Members to stand in silence for two minutes as a mark of respect to the memory of the deceased.

(Members stood in silence for two minutes)

MADAM SPEAKER.—I shall convey the sympathies of this House to the members of the bereaved family.

Oath or Affirmation by Member

Sri D. Devaraj Urs (Hunsur Constituency) took the oath.

STARRED QUESTIONS

(to which oral Answers were given)

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಈಗ ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ನನ್ನ ವಿನಂತಿ ಏನೆಂದರೆ, ನಾನು ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಮುಗಿಸಿದನಂತರ ಮತ್ತೊಂದು ಮುಂದಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಹಾಕುವುದಕ್ಕೆ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಕರೆದ ಬಳಿಕ ಯಾವ ಸದಸ್ಯರಾಗಲಿ ನನ್ನದು